

189

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 5 maja 1947 r.

Regulamin Sądu Najwyższego.

Na podstawie art. 78 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863) zarządzam, co następuje:

D Z I A Ł I.

Administracja sądowa.

R o z d z i a ł I.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 1. Pierwszy Prezes wyznacza terminy i porządek dzienny zgromadzeń ogólnych, posiedzeń całej izby i posiedzeń kolegium administracyjnego oraz wyznacza sędziów-sprawozdawców w sprawach rozpoznawanych przez zgromadzenie ogólne, izbę lub kolegium administracyjne.

§ 2. Pierwszy Prezes może, celem omówienia bieżących kwestii z zakresu czynności Sądu Najwyższego, zwoływać zebrania prezesów i sędziów Sądu Najwyższego. Udział wezwanych na naradę jest obowiązkowy. Na zaproszenie Pierwszego Prezesa w zebraniu mogą brać udział Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego i prokuratorzy Sądu Najwyższego.

§ 3. Pierwszy Prezes nie kieruje izbą, korzysta jednak z uprawnień, określonych w regulaminie niniejszym.

§ 4. Pierwszy Prezes bierze udział jako przewodniczący w posiedzeniach izb, w zakresie i w terminach według swego uznania.

§ 5. Pierwszy Prezes może czasowo objąć kierownictwo izby lub wyznaczyć kierownika spośród sędziów na okres przerw w urzędowaniu prezesa.

§ 6. Pierwszy Prezes może, o ile uzna to za konieczne, dokonywać wszelkich czynności, które regulamin niniejszy zleca prezesowi Sądu Najwyższego.

§ 7. Pierwszy Prezes może, w celu usprawnienia i przyspieszenia postępowania, skracać

terminy przewidziane w niniejszym regulaminie.

§ 8. Pierwszy Prezes może delegować do udziału w posiedzeniu lub posiedzeniach sędziego z innej izby.

§ 9. Pierwszy Prezes udziela urlopów pracownikom sekretariatów i niższym funkcjonariuszom. Pierwszy Prezes może upoważnić prezesów do udzielania tych urlopów w danej izbie na czas do 1 tygodnia.

§ 10. Pierwszy Prezes, jako przewodniczący Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego, pełni w tym zakresie czynności należące w myśl niniejszego regulaminu do prezesa.

§ 11. Pierwszemu Prezesowi podlegają bezpośrednio: a) Biuro Orzecznictwa, b) Sekretariat Prezydyjalny, c) Biuro Rachuby, d) Biuro Podawcze, e) Biblioteka i f) Archiwum.

§ 12. Pierwszy Prezes, po porozumieniu z właściwym prezesem sądu apelacyjnego, powołuje asesorów sądowych i aplikantów sądowych do czynności pomocniczych.

R o z d z i a ł II.

Prezes Sądu Najwyższego.

§ 13. Prezes wyznacza terminy posiedzeń, skład sędziów i porządek dzienny każdego posiedzenia; przewodniczy na posiedzeniach całej izby oraz może brać udział, jako przewodniczący, w innych posiedzeniach izby.

§ 14. Co do każdego pisma, wpływającego do sądu, a nie mającego charakteru nowej sprawy, prezes wydaje zarządzenia pisemne, po niezwłocznym przedstawieniu mu pisma przez kierownika sekretariatu.

§ 15. Jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, prezes może powierzyć kierownikowi sekretariatu wydawanie nie budzących wątpliwości zarządzeń, dotyczących zawiadamiania stron o terminie posiedzenia lub o wyniku sprawy, wydawania stronom odpisów lub zaświadczeń

z akt sprawy, tudzież załączania do akt pism, nie wymagających innego załatwienia.

§ 16. Prezes sprawuje bezpośredni nadzór nad wyznaczonymi do izby członkami Biura Orzecznictwa, asesorami i aplikantami sądowymi oraz pracownikami sekretariatu.

§ 17. Celem omówienia bieżących kwestyj z zakresu czynności izby, prezes może zwołać zebrania sędziów danej izby. Udział wezwanych sędziów jest obowiązkowy. Na zaproszenie prezesa w zebraniu mogą brać udział prokuratorzy danej izby. O terminie tych zebrań oraz treści narad powinien być zawiadomiony Pierwszy Prezes.

R o z d z i a ł III.

Okres urlopów wypoczynkowych i zwolnienia od zajęć.

§ 18. Okres urlopów wypoczynkowych przypada w zasadzie na czas od 15 czerwca do 15 września włącznie.

Pierwszy Prezes zwalnia sędziów od zajęć po zasięgnięciu opinii prezesa izby.

D Z I A Ł II.

Posiedzenia sądowe.

R o z d z i a ł I.

Czynności przygotowawcze.

§ 19. Po wpłynięciu sprawy sekretariat izby zaciąga ją do repertorium i przedstawia prezesowi celem wyznaczenia sędziego — sprawozdawcy i terminu posiedzenia, na którym sprawa ma być rozpoznawana.

§ 20. Jeżeli ustawa lub stan sprawy tego wymaga, prezes wydaje odpowiednie zarządzenia albo kieruje sprawę na jedno z najbliższych posiedzeń niejawnych.

§ 21. Prezes kieruje sprawę na jedno z najbliższych posiedzeń niejawnych także w tych przypadkach, gdy jest podstawa do przypuszczenia, że środek odwoławczy ulega odrzuceniu albo postępowanie umorzeniu.

§ 22. Sprawy pokrewne w miarę możliwości powinny być powierzane jednym i tym samym sędziom - sprawozdawcom.

§ 23. W razie odroczenia sprawy lub ponownego jej wpłynięcia po uchyleniu orzecz-

nia i następnym rozpoznaniu sprawy przez sąd niższej instancji należy w miarę możliwości powierzyć sprawę temu samemu sprawozdawcy.

§ 24. Sprawy karne, w których środek odwoławczy założył prokurator apelacyjny lub okręgowy, oraz te sprawy cywilne, w których przedstawienie wniosku przez prokuratora nie jest ustawowo wymagane, prezes Sądu Najwyższego, przed wyznaczeniem terminu posiedzenia, przesyła Pierwszemu Prokuratorowi, celem złożenia oświadczenia co do rozpoznania środka odwoławczego (art. 235¹ u. s. p.) oraz co do tego, czy prokuratura Sądu Najwyższego weźmie udział w odnośnej sprawie cywilnej (art. 39 § 2 u. s. p.) i czy wniosek jej będzie złożony pisemnie, czy też zgłoszony ustnie na posiedzeniu.

§ 25. Akta spraw, wyznaczonych do ostatecznego rozpoznania, przesyła się co najmniej na 31 dni przed terminem posiedzenia do właściwego prokuratora, celem przegotowania wniosku w ciągu dni 14 od daty ich otrzymania. W sprawach cywilnych, w których Pierwszy Prokurator zapowiedział zgłoszenie ustnego wniosku (§ 24), akta spraw przesyła się prokuratorowi na przeciąg dni siedmiu.

§ 26. Po zwróceniu akt przez prokuratora, sekretariat izby przesyła je wraz z wnioskiem prokuratora niezwłocznie do sędziego - sprawozdawcy, który w ciągu następnych dni 14, a w każdym razie nie później, niż na 3 dni przed terminem posiedzenia, zwraca akta do sekretariatu izby.

§ 27. Terminy 14-dniowe (§§ 25 i 26) mogą ulec skróceniu lub przedłużeniu na mocy zarządzenia prezesa, wydanego w razie potrzeby po porozumieniu z prokuratorem.

§ 28. Prezes może wyznaczyć współsprawozdawcę oraz zarządzić kolejne przesłanie akt na czas określony do wszystkich członków składu sądu.

§ 29. Ostatnie 3 dni przed terminem rozprawy akta sprawy powinny się znajdować w sekretariacie i być dostępne dla stron.

Wniosku prokuratora nie załącza się do akt sprawy i stronom się nie okazuje. Sekretariat izby przechowuje go oddzielnie, jeśli sędzia - sprawozdawca nie zachował go u siebie.

R o z d z i a ł II.

Przepisy ogólne o posiedzeniach.

§ 30. Sędziowie biorą udział w posiedzeniach w kolejności, ułożonej przez prezesa

danej izby i podanej do wiadomości sędziom nie później, niż na miesiąc przed posiedzeniem. Terminu tego nie stosuje się w przypadkach pilnej potrzeby, wywołanej nagłością sprawy lub niemożnością przybycia wyznaczonego sędziego.

§ 31. Prezes może wezwać do udziału w posiedzeniu sędziego z innej izby po porozumieniu się z właściwym prezesem.

§ 32. O niemożności przybycia na posiedzenie sędziego powinien zawiadomić prezesa możliwie zawczasu.

§ 33. Protokółant prowadzi dziennik posiedzenia, w którym powinny być zapisane:

- 1) rok, miesiąc, dzień i godzina rozpoczęcia oraz ukończenia posiedzenia;
- 2) lista obecności, obejmująca nazwiska składu sądu, prokuratora i protokółanta;
- 3) wykaz spraw rozpoznawanych ze wskazaniem sędziego - sprawozdawcy;
- 4) wymienienie stron obecnych na rozprawie;
- 5) istota wniosków stron i prokuratora oraz zapadłego orzeczenia.

§ 34. Jeżeli ustawa lub przebieg sprawy tego wymaga, protokółant z polecenia przewodniczącego sporządza poza dziennikiem oddzielny protokół.

§ 35. Dziennik i protokół podpisują przewodniczący i protokółant.

§ 36. Uzasadnienie orzeczenia sporządza sędzia - sprawozdawca najdalej w ciągu dwu tygodni od daty ogłoszenia sentencji.

W sprawach karnych, w których oskarżony jest aresztowany, uzasadnienie powinno być sporządzone w ciągu tygodnia.

W szczególnych przypadkach Pierwszy Prezes może te terminy przedłużyć najdalej do sześciu tygodni.

§ 37. Jeżeli sędzia - sprawozdawca nie uzna za możliwe podjąć się uzasadnienia orzeczenia, zapadłego przeciw jego wnioskowi, to sporządza je sędzia, wyznaczony przez skład orzekający spośród tych, którzy głosowali za przyjęciem orzeczenia.

§ 38. Sędzia przegłosowany może swoje odrębne zdanie dołączyć do akt Sądu Najwyższego w danej sprawie.

§ 39. Odpis każdego orzeczenia z uzasadnieniem, zapadłego w Sądzie Najwyższym w sprawie karnej, przesyła się Pierwszemu Prokuratorowi.

W sprawach cywilnych odpis orzeczenia z uzasadnieniem przesyła się prokuratorowi Sądu Najwyższego na jej żądanie.

R o z d z i a ł III.

Posiedzenia niejawne.

§ 40. Na posiedzenia niejawne nie mają dostępu inne osoby poza składem orzekającym, prokuratorem i protokółantem.

§ 41. Na posiedzeniu niejawnym sąd, po wysłuchaniu sprawozdania sędziego - sprawozdawcy oraz wniosku prokuratora, przystępuje do narady. Przy naradzie i głosowaniu prokurator nie jest obecny.

§ 42. Jeżeli prokurator złożył wniosek pisemny i na posiedzenie niejawne się nie stawił, sąd może zażądać jego stawiennictwa w przypadkach, gdy pisemny wniosek prokuratora nie obejmuje całości zagadnień, podlegających rozstrzygnięciu.

§ 43. Jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, zapadłe na posiedzeniu orzeczenia protokółant wpisuje do dziennika.

W sprawie zawilej do dziennika wpisuje się tylko sentencję orzeczenia, po czym stosuje się przepisy §§ 36 — 38.

R o z d z i a ł IV.

Rozprawy.

§ 44. Rozprawa rozpoczyna się o godz. 9-ej i trwa w zasadzie nie dłużej, niż do godz. 16-ej.

§ 45. Wokanda spraw, wyznaczonych na rozprawę, powinna być wywieszona przed wejściem do sali najpóźniej na 3 dni przed rozprawą. Drugi egzemplarz wokandy powinien posiadać woźny audiencjonalny.

Po jednym egzemplarzu wokandy doręcza się biorącym udział w rozprawie sędziom, prokuratorowi i protokółantowi.

§ 46. Na rozprawie przewodniczy prezes lub jeden z sędziów, wyznaczony przez prezesa.

§ 47. Sędziowie i prokurator wkładają na głowę birety przy odbieraniu przysięgi i przy ogłaszaniu sentencji. Ponadto sędziowie wchodzi na salę rozpraw i wychodzą z niej w biretach.

§ 48. Po wywołaniu sprawy i po sprawozdaniu sędziego przewodniczący udziela głosu osobom, uprawnionym do udziału w rozpra-

wie. Pierwszy głos należy do strony, która założyła środek odwoławczy. Każda ze stron przemawia tylko raz; jedynie w sprawach zawitych przewodniczący może zezwolić na dalsze wywody.

§ 49. Po głosach stron składa wnioski prokurator, jeżeli bierze udział w sprawie, po czym sąd udaje się na naradę.

§ 50. W sprawach, zawierających znaczną liczbę zarzutów, można rozdzielić rozprawę i otwierać ją kolejno nad poszczególnymi zarzutami lub grupami oraz odbywać nad nimi narady.

Jeżeli którykolwiek zarzut musi pociągnąć za sobą uchylenie zaskarżonego orzeczenia, sąd może zaniechać rozważania pozostałych zarzutów.

§ 51. Jeżeli na naradzie sąd dojdzie do wniosku o konieczności uzyskania od stron dodatkowych wyjaśnień, może w tym celu wznowić rozprawę z udzieleniem głosu stronom i prokuratorowi.

§ 52. Jeżeli skład orzekający przekazuje zagadnienie prawne, wynikające w rozpoznanej sprawie, do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów, to ogłasza o tym publicznie.

R o z d z i a ł V.

Przepisy szczególne, dotyczące posiedzeń składu powiększonego, izby i zgromadzenia ogólnego.

§ 53. Posiedzenie w składzie 7 sędziów odbywa się jawnie w tych sprawach, w których rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego przekazano na rozprawie.

§ 54. Posiedzenie izby i zgromadzenia ogólne odbywają się niejawnie.

§ 55. O terminie posiedzenia wszyscy sędziowie i prokurator, jeżeli ma brać w nim udział, powinni być powiadomieni co najmniej na 2 tygodnie przed terminem z jednoczesnym wręczeniem im odpisu wniosków sędziego-sprawozdawcy i prokuratora, jeżeli wniosek złożył.

Termin powyższy może być skrócony tylko w przypadkach wyjątkowych.

§ 56. Orzeczenie składu powiększonego dołącza się wraz z uzasadnieniem do akt sprawy i na żądanie strony wydaje się jej w odpisie.

§ 57. Tezę, ustaloną przez skład powiększony, wciąga się w całości do uzasadnienia orzeczenia składu zwykłego w danej sprawie.

§ 58. Posiedzenia zgromadzenia ogólnego wyznacza się w zasadzie na pierwszą lub trzecią sobotę miesiąca.

§ 59. Jeżeli na zgromadzeniu ogólnym przy obliczaniu kartek po głosowaniu znajdzie się taka liczba kartek nieważnych, która mogłaby wpłynąć na wynik głosowania, to odbywa się głosowanie ponowne.

§ 60. W sprawach, nie wchodzących w zakres orzecznictwa, a rozpoznawanych na posiedzeniach zgromadzenia ogólnego, tudzież w przypadkach, przewidzianych w art. 41 § 1 u. s. p., prokurator bierze udział w naradzie sędziów.

D Z I A Ł III.

Sprawy dyscyplinarne i wyborcze.

§ 61. W sprawach dyscyplinarnych sądu dyscyplinarnego wyższego czynności prezesa pełni prezes Sądu Najwyższego, wyznaczony w tym celu przez Pierwszego Prezesa.

§ 62. Sprawy wyborcze należą do izby karnej.

Na okres trwania tych spraw Pierwszy Prezes wyznacza do pomocy odpowiednią ilość sędziów z izby cywilnej.

§ 63. Terminy posiedzeń, skład sędziów, sędziego-sprawozdawcę i porządek dzienny każdego posiedzenia w sprawach wyborczych wyznacza Pierwszy Prezes.

O terminie każdego posiedzenia jawnego zawiadamia się Państwową Komisję Wyborczą co najmniej na miesiąc naprzód.

§ 64. Osobami interesowanymi, uprawnionymi do udziału w posiedzeniu jawnym, są wyborcy podpisani na proteście albo na zarzutach oraz przedstawiciele władz i urzędów publicznych.

§ 65. Odpis każdego orzeczenia z uzasadnieniem przesyła się Państwowej Komisji Wyborczej i Pierwszemu Prokuratorowi Sądu Najwyższego.

D Z I A Ł IV.

Biuro Orzecznictwa.

§ 66. Biuro Orzecznictwa składa się z sędziów i prokuratorów niższych instancji bądź innych osób, posiadających kwalifikacje na stanowiska sędziowskie.

Sędziów i prokuratorów deleguje do biura Minister Sprawiedliwości na wniosek Pierwszego Prezesa.

Do asesorów sądowych stosuje się odpowiednio przepis § 12.

§ 67. Pierwszy Prezes wyznacza spośród członków Biura Orzecznictwa kierownika i jego zastępcę.

§ 68. Biuro Orzecznictwa posiada dla swoich czynności kancelaryjnych osobny sekretariat.

§ 69. Urlopów i zwolnień od zajęć członkom Biura Orzecznictwa udziela Pierwszy Prezes.

§ 70. Zadaniem Biura Orzecznictwa jest zbieranie materiału prawnego do orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz wydawnictwo urzędowego zbioru orzeczeń.

§ 71. Do Biura Orzecznictwa sekretariaty izb przesyłają odpisy wszystkich orzeczeń Sądu Najwyższego.

Członkowie biura opracowują otrzymany materiał i prowadzą kartkowy zbiór wykładni prawnej, do której wchodzi: a) tezy wymienione w § 72, b) tezy ustalone przez członków biura na podstawie orzeczeń i aprobowane przez prezesów właściwych izb, c) zasady prawne, wpisane do księgi zasad prawnych, złożone według ustaw i rozporządzeń oraz artykułów i paragrafów, a także według alfabetycznego skorowidza rzeczowego.

Ponadto członkowie biura prowadzą zapiski co do ważniejszych prac naukowych z dziedziny prawa.

§ 72. Każdy skład orzekający, po rozstrzygnięciu zasadniczego zagadnienia prawnego, ustala wykładnię prawną w postaci sformułowanej tezy, która wchodzi w osnowę uzasadnienia orzeczenia. Sędzia - sprawozdawca określa odpowiedni ustęp uzasadnienia.

§ 73. Ustaloną w myśl § 72 tezę odbija się na oddzielnej kartce, którą sekretariat biura doręcza każdemu z sędziów danej izby oraz prokuraturze. Jeżeli wykładnia dotyczy także innej izby, odbitki doręcza się również jej prezesowi i sędziom.

§ 74. W razie spostrzeżenia rozbieżności w orzecznictwie kierownik biura zawiadamia o tym prezesa właściwej izby.

§ 75. Na żądanie prezesów, sędziów i prokuratorów Sądu Najwyższego, Biuro Orzecznictwa udziela im potrzebnych wyjaśnień na zasadzie materiału, znajdującego się w biurze, oraz w miarę potrzeby zbiera materiał dodatkowy.

§ 76. Materiał, zebrany przez Biuro

Orzecznictwa, służy za podstawę do wydawnictwa urzędowego Zbioru Orzeczeń. Materiał, opracowany do druku, kierownik biura przedstawia prezesowi właściwej izby do aprobaty. Orzeczenia, aprobowane do druku, prezes izby przedstawia Pierwszemu Prezesowi, z którego polecenia następuje ogłoszenie w urzędowym Zbiorze Orzeczeń Sądu Najwyższego.

§ 77. W przeznaczonych do ogłoszenia dłuższych orzeczeniach można opuszczać ustępy nieistotne dla wykładni prawa. Nazwisk stron nie ogłasza się, zastępując je inicjałami.

§ 78. Pierwszy Prezes, w porozumieniu z prezesami izb, może polecić członkom Biura Orzecznictwa inne czynności pomocnicze, a w szczególności: protokółowanie na posiedzeniach Sądu Najwyższego, przygotowywanie do spraw materiału naukowego i prawnego, opracowywanie w poszczególnych sprawach projektów orzeczeń lub wniosków prokuratorских, sprawdzanie toku czynności kancelaryjnych, sekretariatów oraz sprawowanie obron z urzędu w przypadkach, wskazanych w ustawie.

D Z I A Ł V.

S e k r e t a r i a t y.

R o z d z i a ł I.

Sekretariat prezydialny.

§ 79. Sekretariat prezydialny: 1) opracowuje według wskazówek Pierwszego Prezesa sprawy osobowe, administracyjne i gospodarcze Sądu Najwyższego oraz załatwia związane z tym czynności kancelaryjne; 2) jest sekretariatem Najwyższego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego; 3) prowadzi statystykę na podstawie materiałów, dostarczanych przez sekretariaty izb; 4) prowadzi kontrolę urlopów i zwolnień od zajęć.

§ 80. Naczelnikiem sekretariatu prezydiального jest urzędnik, wyznaczony przez Pierwszego Prezesa.

Naczelnik sekretariatu prezydiального sprawuje także nadzór nad niższymi funkcjonariuszami Sądu Najwyższego.

R o z d z i a ł II.

Sekretariaty izb.

§ 81. Przy każdej izbie czynny jest osobny sekretariat, który załatwia wszelkie czynności kancelaryjne.

§ 82. Do akt, które po rozstrzygnięciu sprawy zwraca się sądowi niższej instancji,

sekretariat dołącza wszystkie dokumenty, wniesione przez strony do Sądu Najwyższego, jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, oraz po dwa uwierzytelnione odpisy orzeczeń, przeznaczone dla sądów instancji niższych, z których jeden powinien być wszyty do akt, drugi zaś dołączony do akt luźno. Zwrot akt do sądu niższej instancji z odpisami orzeczenia Sądu Najwyższego powinien nastąpić najpóźniej w 7 dni po sporządzeniu orzeczenia z uzasadnieniem.

D Z I A Ł VI.

I n s t r u k c j e.

§ 83. Pierwszy Prezes — dla całego sądu, oraz prezesi — dla swoich izb, za zgodą Pierwszego Prezesa, mogą wydawać instrukcje w granicach przepisu § 11 oraz działów IV i V regulaminu niniejszego.

Instrukcja wchodzi w życie po wyrażeniu na nią zgody przez Ministra Sprawiedliwości w terminie, wskazanym przez Ministra.

Przepisy końcowe.

§ 84. Poza przepisami regulaminu niniejszego stosuje się odpowiednio w wewnętrznym urzędowaniu Sądu Najwyższego przepisy regulaminu ogólnego wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich z dnia 1 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 905), zawarte w §§ 6, 7, 9, 10, 18, 19, 21, 24, 25 — 27, 30, 31, 35, 52, 56 — 59, 62, 66, 68, 69, 72, 74, 76, 78, 80, 83 oraz w rozdziałach VIII, IX, X, XI, XII, XIV, XV, XVI, XVII i XVIII.

§ 85. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 grudnia 1932 r. Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 911).

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski